

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ВІСНИК

**Кам'янець-Подільського національного університету
імені Івана Огієнка**

Економічні науки

Випуск 8

Кам'янець-Подільський

Абетка
2013

УДК 378.4(477.43)(082): 33
ББК 74.584(4Укр-4Хме)
В53

Свідомство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ №14666-3637 Пр від 01.12.2008 р.

Рекомендовано вченою радою Кам'янець-Подільського
національного університету імені Івана Огієнка
(протокол № 7 від 29 квітня 2013 р.)

Редакційна колегія:

Стрельбіцький П.А. – кандидат економічних наук, доцент (голова, науковий редактор) КПНУ імені Івана Огієнка;

Яцишина І.В. – кандидат економічних наук, доцент (заступник голови) КПНУ імені Івана Огієнка;

Пармаклі Д.М. – доктор економічних наук, професор Комратського державного університету (Республіка Молдова);

Баженова С.Е. – доктор історичних наук, професор КПНУ імені Івана Огієнка;

Каньоса М.І. – кандидат економічних наук, професор КПНУ імені Івана Огієнка;

Латер Ю.С. – кандидат економічних наук, професор КПНУ імені Івана Огієнка;

Олійник Н.Ю. – кандидат педагогічних наук, доцент КПНУ імені Івана Огієнка.

Відповідальний редактор:

Андрейцева І.А. – кандидат економічних наук, доцент КПНУ імені Івана Огієнка.

Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені
В53 Івана Огієнка. Економічні науки. Випуск 8. – Кам'янець-Подільський: Абетка, 2013. – 316 с.

У віснику вміщено матеріали, які репрезентують основні напрями економічної науки. Статті присвячені дослідженню сучасних проблем економічної теорії, концепцію розвитку економіки, підприємництва, системи фінансів, обліку, аналізу, аудиту в Україні, проблемам управління людськими ресурсами, особливостям розвитку туристичного бізнесу. Збірник праць адресується науковцям, студентам, а також тим, хто цікавиться економічною думкою в Україні.

УДК 378.4(477.43)(082):33
ББК 74.584(4Укр-4Хме)

УДК 338.470

В.М. Мальцевич, к.э.н., доцент Санкт-Петербургского государственного экономического университета, г. Санкт-Петербург (Российская Федерация);

Н.В. Мальцевич,, к.э.н., доцент Полесского государственного университета, г. Пинск (Российская Федерация)

КОРПОРАЦИЯ КАК ФОРМА ЭФФЕКТИВНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ БИЗНЕСА В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

В статье рассмотрены теоретические аспекты формирования и функционирования корпораций. Проведенный *сравнительный анализ существующих форм организации бизнеса позволил конкурентные преимущества корпоративных предпринимательских объединений. Предложены мероприятия по совершенствованию корпоративных отношений в экономике Республики Беларусь.*

Ключевые слова: корпорация, акционерные общества, корпоративное управление, предпринимательская среда, собственность.

Корпорации являются сравнительно новой формой организационных объединений в Республике Беларусь, возникшие в ходе массовой приватизации государственных предприятий. В то же время, следует отметить, что в мировой экономике процессы концентрации производства, обеспечивающие не только концентрацию капитала, но и изменение отношений собственности, протекают уже на протяжении сто-

летий. Крупные корпорации выступают важнейшим структурным элементом экономик развитых стран, обеспечивая их устойчивое развитие и конкурентоспособность в глобальном масштабе.

Феномен корпораций изучается достаточно давно, но, в то же время, следует отметить, что и на данном этапе развития экономической науки у исследователей не существует однозначного мнения по данной проблеме. Известный российский исследователь корпоративных отношений Мильнер Б.З. констатирует, что XX век был веком корпоратизации, отправной точкой которой является момент отделения управления компаниями от собственности. Каждый этап корпоратизации – это изменение системы экономических отношений в ответ на вызов времени, на динамизм потребительского спроса, производства и коммуникаций, повышающейся сложности и наукоемкости продуктов. Появляются образы неизвестных ранее корпораций – сетевых, демократических, интеллектуальных, глобальных и, наконец, виртуальных [1, с. 74].

Корпорация как форма предпринимательства сформировалась в конце 19 века, во времена необходимости значительных объемов капитала для строительства шахт, железных дорог. Решением проблемы привлечения больших объемов капитала стала продажа доли будущего предприятия отдельным вкладчикам. Для защиты вкладчика от риска ответственности ограничивалась долей вклада. Понятие «корпорация» обычно обозначает оптимальную форму организации крупномасштабного производства и оказания услуг. Многие исследователи, в их числе и такие авторитетные, как Дж. Гэлбрейт, определяли саму индустриальную систему как часть экономики, которая характеризуется деятельностью крупных корпоративных структур [2, с. 235-240]. На данном этапе развития мировой экономики корпорации являются главной организационно-правовой формой крупного бизнеса. Корпоративная организация производства показала высокую экономическую эффективность на национальном и мировом уровне. По оценочным данным на долю корпораций приходится 2/3 мирового валового внутреннего продукта [3, с. 36].

Сравнительный анализ существующих форм организации бизнеса свидетельствуют о том, что в современной экономической литературе выделяют следующие преимущества корпоративных предпринимательских объединений:

- неограниченные возможности привлечения денежного капитала;
- четкое разграничение собственности и управления;
- привлечение профессиональных менеджеров для выполнения управленческих функций;
- стабильность функционирования корпорации.

Вышеуказанные преимущества позволили корпорациям, функционирующим в форме самых разнообразных по отраслевому признаку и территориальному расположению предпринимательских образований, во многом предопределять динамику развития экономики, а также социально-экономическую стабильность государств.

Вместе с тем выделяю и отрицательные стороны в функционировании корпораций:

- расхождения между функциями собственности и контроля;
- необходимость периодической отчетности в средствах массовой информации;
- высокая конкуренция;
- повышенные требования к регистрации и ведению отчетности;
- высокий уровень налогообложения, наличие двойного налогообложения (подходный и прибыль из акционеров, налог на прибыль с корпорации).

Многие ученые также к негативной стороне функционирования крупных корпораций относят монополизацию рынков, повышение цен на товары, отрицательное влияние на развитие малого и среднего бизнеса [4. с. 25]. Для крупных корпораций, как правило, характерными являются такие отличительные черты, как высокая доля на рынке, наличие в составе нескольких взаимосвязанных предприятий, применение на практике привлечения капитала посредством выпуска ценных бумаг, высокая капитализация компании.

На процесс становления корпоративного предпринимательства в той или иной стране оказывает существенное влияние общее состоянием их экономик, а также выбранная стратегия социально-экономического развития. В течение длительного периода времени для экономической модели в Беларуси были характерны гипертрофированная роль государства и ярко выраженное доминирование государственной формы собственности. В общественном сознании укоренилось понятие, что предпринимательская деятельность, основанная на частном капитале, противопоставлялась развитию государственного сектора экономики. Согласно оценке экспертов Европейского банка реконструкции и развития, в 2011 г. доля продукции, произведенной предприятиями, контролируемые государством, составила 70 % ВВП. По данным департамента по ценным бумагам Министерства финансов Республики Беларусь из 2387 открытых акционерных обществ, зарегистрированных в национальной экономике, в 1738 государство владеет пакетами акций. Следует отметить, что уровень экономической эффективности реализации прав государства как собственника акционерного капитала даже в тех случаях, когда государство обладает контрольным пакетом акций, является очень низким. В 2011 году акционерными обществами с долей государства было перечислено в бюджет в виде дивидендов на принадлежащие государству акции 1,5 трлн. бел. руб. При этом уровень государственной поддержка в 2011 году, которую получили эти же предприятия, составил 3 трлн. бел. руб.

Выполненные исследования свидетельствуют о том, что для формирования эффективного корпоративного сектора в экономике Республики Беларусь на начальном этапе следует выполнить следующие мероприятия.

Во-первых, формирование на макроуровне благоприятной предпринимательской среды, как совокупности социально-экономических и правовых условий, включая гарантии по защите прав инвесторов, эффективное противодействие коррупции, законодательное разграничение собственности и контроля, формирование стабильного законодательства.

Во-вторых, с целью приближение практики корпоративного управления, к эффективным стандартам корпоративного управления скорректировать законодательные акты, вступающие в противоречие с базовыми принципами корпоративного управления.

В-третьих, для разработки необходимой нормативно-правой базы, в том числе и принятия каждой корпорацией кодекса корпоративного поведения, создать необходимые условия для развития институтов поддержки корпоративного управления в Республике Беларусь.

В-четвертых, с целью повышения эффективности функционирования корпораций с государственным участием необходимо изменить качественный состав советов директоров, путем включения в них независимых директоров, а представителей государства из числа государственных служащих постепенно замещать профессионалами менеджерами.

Список использованных источников

1. Милнер Б.З. Крупные корпорации – основа подъема и ускорения развития экономики // Вопросы экономики. – 1998. – №9. – С. 74-77.
2. Гэлбрейт Д.К. Новое индустриальное общество [Текст]: пер. с англ. / Д.К. Гэлбрейт; общая ред. и вступ. статья акад. Н.Н. Иноземцева [и др.]. – М.: Прогресс, 1969. – 480 с.
3. Садыков Р.Ш. Корпорация и государство: альтернативные модели // Актуальные проблемы экономики и права. – 2011. – №1(17). – С. 35-39.
4. Саакова Л.В. Эффективность устойчивого развития предпринимательской деятельности корпораций в условиях экономики знаний (теория и методология): автореф. дис. ... д-ра экон. наук / Л.В. Саакова. – СПб.: СПбГУЭФ, 2012. – 41 с.

Summary. *The article deals with the theoretical aspects of the formation and operation of corporations. The comparative analysis of the existing forms of business organization has allowed the competitive advantages of corporate business associations. The measures to improve corporate relations in the economy of the Republic of Belarus.*

Key words: *corporation, joint stock companies, corporate governance, business environment, property.*

Зміст

Розділ 1.

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ ЇЇ ВИКЛАДАННЯ

Гетманець О.П.	
Адміністративно-правовий режим підприємницької діяльності.....	9
Мойсєєнко І.П.	
Механізми регулювання економічної безпеки підприємництва.....	12
Шульський М.Г.	
Тит Войнаровський: священик, господарник, економіст.....	15
Кухар Р.Б.	
Формування інформаційного суспільства засобами інформаційно-комунікаційного менеджменту	18
Гофман М.О., Кучер О.В., Кучер Н.В.	
Забезпечення ефективного функціонування аграрного ринку	21
Дерій Ж.В.	
Місце людського капіталу в економіці знань.....	25
Живко З.Б., Сліпа О.З., Босак Х.З.	
Аналіз підходів до визначення поняття «кадрова безпека».....	28
Кавуненко Л.П., Велентейчик Т.М.	
Законодавча база формування державних науково-технічних програм в Україні.....	32
Кушнір О.К.	
Формування соціальної відповідальності бізнесу в Україні.....	35
Dr hab. Dariusz Nowak	
Cooperation in the areas of empirical researches.....	39
Олійник О.В., Сидельнікова І.В.	
Використання єврооблігацій українськими банками для залучення ресурсів на міжнародних ринках капіталу в посткризовий період	43
Олійник Н.Ю.	
Значення педагогічної культури у формуванні професійної майстерності вчителя економіки.....	51
Печенюк А.В.	
Тенденції розвитку ринку екологічних інновацій.....	55
Позднякова Л.О.	
Сутність та методичні підходи до оцінки фінансової безпеки страхового ринку України.....	57

Радченко Л.П.	
Стимулювання інноваційної підприємницької діяльності як чинник економічного зростання	60
Ревак І.О.	
Проблеми тлумачення понять «інтелектуальний потенціал суспільства» та «інтелектуальний потенціал держави»	63
Стадник М.Є.	
Правове регулювання водокористування в Україні.....	66
Стеблій Г. Я., Тувакова Н. В.	
Інноваційні засади формування професійної культури майбутніх економістів.	69
Фурса А.В., Ясинська В.С.	
Теоретичні основи маркетингу. Маркетинг. Менеджмент	72
Ящишина І.В.	
Аналіз міжнародних показників рівня інноваційного розвитку країни.....	78
mgr Kinga Dropek	
The concept and the essence of self-government in the literature.....	83
Grzegorz Wojtkowiak	
Exit strategy – an option not only in recession	87
Данильчук І.В.	
Перспективи інтеграційної взаємодії України з глобальним виробничим інфраструктурним простором	90
Мозолюк Н.І.	
Вплив глобалізації на розвиток науково-технічної революції.....	91
Тітаренко О.М.	
Доходи населення як інструмент добробуту України	96
Буторіна В.Б.	
Теоретичні підходи до формування національної інноваційної системи	101

Розділ 2.

ПІДПРИЄМСТВО ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО: ЕКОНОМІЧНІ Й ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ

Вініченко І.І.	
Інвестування агропромислових інновацій	109
Пармакли Д.М.	
Проблемы экономической устойчивости предпринимательской деятельности предприятий.....	111
Беляєва Л.А.	
Комерційна таємниця як складова економічної безпеки підприємства.....	117

Гончаренко О.В.	
Розвиток інноваційного процесу в агропромисловому виробництві	120
Гошко Т.Д., Гошко М.О., Хімка С.М., Брух О.О., Голодняк Р.І.	
Вибір фінансової стратегії як напрям розвитку підприємства	123
Гуцан Т.Г., Чекардіна Є.Ю.	
Напрями розвитку державних корпорацій в національній економіці	126
Довгань Л.П.	
Проблемні питання фінансів мікропідприємництва в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку	130
Коробка С.В.	
Мале підприємництво в сільській місцевості.....	133
Кутаєва Т.Н., Кутаєва Е.А., Шавандина И.В.	
Определение эффективности потребительской кооперации применительно к рыночной экономике	136
Кушмаєва В.В.	
Імперативи модернізаційних перетворень агропромислового виробництва...	139
Левків Г.Я., Мельник В.В.	
Ефективність використання ресурсного потенціалу на сільськогосподарських підприємствах.....	141
Мальцевич В.М., Мальцевич Н.В.	
Корпорация как форма эффективной организации бизнеса в республике Беларусь	144
Мельник С.І.	
Основні підходи до оцінки рівня фінансової безпеки підприємства	147
Олексюк В.О.	
Стратегічні пріоритети інноваційного розвитку агропромислового виробництва	150
Святюк О.Р., Петренко Л.М., Климчук О.Р.	
Основні ділові якості менеджера.....	153
Ткачук В.В.	
Механізми розвитку аграрних підприємств на науковій основі: концептуальні підходи	156
Трішкіна Н.І.	
Удосконалення маркетингових комунікацій підприємств оптової торгівлі....	159
Beata Skowron – Mielnik, Marcin Golembski	
Corporate social responsibility (CSR) in small and medium-sized enterprises – the results of empirical research.....	162

Ганич І.М.	
Структурно-функціональна характеристика комерційної таємниці підприємства.....	165
Бурковський А.П.	
Виробнича діяльність промислового підприємства (на матеріалах ТДВ Кам'янець-Подільського електромеханічного заводу).....	169
Рибчинський О.М.	
Кадрова безпека підприємства – основа економічного розвитку.....	174
Рарок О.В.	
Дослідження стану та оцінка ефективності функціонування і розвитку малих підприємств на селі в умовах ринкових відносин	177
Свідер О.П.	
Аналіз сучасного стану залучення прямих іноземних інвестицій у підприємства легкої промисловості	183
Тодорич Л.П.	
Экономическая устойчивость предпринимательской деятельности сельскохозяйственных предприятий	187
Каньоса М.І., Каньоса А.М.	
Формування іміджу економіки підприємства	191
Пастух Ю.А.	
Вплив агро-екологічних факторів на сільськогосподарське виробництво.....	195

Розділ 3. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ФІНАНСІВ, ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ В УКРАЇНІ

Алексеева А.В.	
Витрати підприємства: фінансовий та податковий аспекти обліку	198
Андрейцева І.А.	
Аудиторські процедури як методичний прийом аудиту	200
Вовк М.В.	
Проблеми залучення іноземних інвестицій в економіку України у світлі міжнародних рейтингів	208
Богач Б.М.	
Економічна діагностика – важливий вид стратегічного аналізу на підприємстві, його організація.....	211
Городянська Л.В.	
Економіко-правовий захист потенціалу інтелектуальних ресурсів в Україні.....	213
Качутова А.А., Суслов С.А.	
Анализ производства зерна в Нижегородской области.....	216